

Verksamhetsplan för Samverkan i Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjökilen

2024

2024-02-15

Innehåll

Inledning	3
Vision och mål	4
Ekonomisk administration	4
Budget 2024	5
Mötesschema 2024	6
Aktiviteter och projekt 2024	7
A. Studieresa	7
B. Genomförande av kommunikationsplan	8
1. Det rörliga friluftslivet i kilarna	9
2. Kunskapsutbyte - biologisk mångfald i kilarna	11
3. Återställa och vårda livsmiljöer	12
4. Kartläggning av habitatnätverk för våtmarker	13

Inledning

De gröna kilarna med skog och natur, som löper in från periferin mot centrum av Storstockholm, har en stor betydelse för att säkerställa viktiga naturfunktioner och ekosystemtjänster. De har också många historiska och pedagogiska värden. Natur av hög kvalitet är en viktig resurs för att göra Stockholmregionen till en attraktiv och levande storstadsregion.

Tre norrortskilar har en gemensam plattform där samarbete sker mellan kommuner och andra aktörer i frågor som rör kunskapsutbyte, information och inspiration.

- **Angarnkilen:** delas av Vallentuna, Täby och Österåker kommuner.
- **Bogesundskilen** delas av Vaxholm, Österåker och Täby kommuner.
- **Rösjöken** delas av Sigtuna, Vallentuna, Upplands Väsby, Täby, Sollentuna och Danderyds kommuner.

Den nuvarande samverkan gröna kilar bildades 2016 som en sammanslagning av tidigare samverkansgrupper som hade uppstått kring kilarna. Dessa i sin tur går tillbaka till början av 2000-talet.

Arbetet bedrivs genom ett rullande värdskap med en värdkommun som ansvarar för möten och budget upprättar förslag till verksamhetsplan med åtgärdsprogram. En bisittande kommun bistår värdkommunen i detta arbete.

Arbetet bedrivs med en styrgrupp bestående av politiker och en projektgrupp bestående av tjänstemän. För att få med sig andra mycket viktiga aktörer finns också en referensgrupp som består av föreningar och andra intressenter kring de gröna kilarna.

Det finns en gemensam plattform framtagen som utförligare beskriver bakgrunden, visionen, huvud- och delmål, organisation, arbetsformer och finansiering inom samverkansgruppen. Se ”Plattform för samverkan i Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjöken 2024-2032”.

Samverkansarbetet ligger i linje med RUF 2050 (Regional Utvecklingsplan för Stockholms län) och bidrar till ett genomförande av denna plan. Den ligger också i linje med de internationella hållbarhetsmålen i arbetet med Agenda 2030.

Det här är verksamhetsplanen för Samverkan gröna kilar för 2024.

Vision och mål

Den övergripande visionen för Samverkan gröna kilar är:

Kilarna är högt värderade, välbesöka tätortsnära naturområden som bidrar till regionens attraktiva livsmiljö.

De tre huvudmålen med samverkansarbetet är:

1. Kilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och har en hög biologisk mångfald.
2. Kilarna är välkända och välbesökta av boende, besökare och verksamma i kommunerna.
3. En permanent samverkan har etablerats mellan kommuner och andra aktörer där erfarenhets- och kunskapsutbyte är centralt.

Ekonomisk administration

Styrgruppen för Samverkan gröna kilar utser en kommun som sköter den löpande ekonomin. Syftet är att få en kontinuitet och hålla samman ekonomin genom att den ligger på samma kommun under flera år. I uppdraget ingår löpande ekonomihantering som:

- Utskick av fakturor på årsavgiften.
- Betalning av leverantörsfakturor för verksamhetens aktiviteter och projekt.
- Sammanställa resultaträkning och balansräkning.

Val av kommun för den löpande ekonomihanteringen beslutas årligen av den politiska styrgruppen i samband med årets första styrgruppsmöte. För tillfället ligger detta arbete hos Sollentuna kommun.

Budget 2024

Budget föreslås gemensamt av projektgruppen och presenteras under styrgruppsmöte dec-23, Den beslutas av politiska styrgruppen under feb -24 då utfallet för föregående år är helt känt.

Utfall 2023				
Nr	Verksamhet	Kostnader	Intäkter	
	Årsavgifter kommuner 2023		190 000 kr	
	Saldo in 2023		312 657 kr	
	Kostnader 2023	106 830 kr		
	Saldo vid ingång av 2024		395 827 kr	
Prel. budget 2024				
Nr	Specifikation	Kostnader	Intäkter	Prognos 2025
	Ingående saldo från 2023		395 827 kr	
	Årsavgifter kommuner 2024		190 000 kr	
A	Studieresa	50 000 kr		
B	Genomförande av kommunikationsplan	120 000 kr		
1:1	Det rörliga friluftslivet i kilarna: Svaga samband och det rörliga friluftslivet.	78 000 kr		
1:2	Det rörliga friluftslivet i kilarna: Tysta och rofyllda områden i kilarna	80 000 kr		
2	Kunskapsutbyte - biologisk mångfald i kilarna	20 000 kr		
3	Återställa och vårda livsmiljöer	10 000 kr		
4	Kartläggning av habitatnätverk för våtmarker	10 000 kr		150 000 kr
	Diverse småkostnader	5 000 kr		
	Summa fördelade medel	358 000 kr		
	Buffert övriga kostnader	227 827 kr		
	Total summa	585 827 kr	585 827 kr	

Mötesschema 2024

Vårdkommun 2024: Täby

Bisittande vårdkommun 2024: Vallentuna

Vår 2024				
Jan	Feb	Mar	Apr	Maj
Projektgrupp 11/1 kl. 9-12	Beslutande Styrgrupp 15/2 kl. 14-16 <i>Beslut plattform</i> <i>Beslut</i> <i>kommunikationsplan</i> <i>Beslut VP 2024</i> <i>Beslut datum studieresa</i> <i>Beslut ekonomiansvar</i>	Projektgrupp 7/3 kl. 13-16	Referensgrupp 2/4 kl. 15-17	Projektgrupp 2/5 kl. 9-12 Studieresa 30/5 <i>Datum bestäms av</i> <i>styrgruppsmöte</i> <i>februari.</i>
projekt/arbetsgrupper kan också ha möten vid behov				
Höst 2024				
Aug	Sept	Okt	Dec	
Projektgrupp 28/8 kl. 9-12	Referensgrupp 24/9 kl. 15-17	Projektgrupp 24/10 kl. 9-12	Förberedande Styrgrupp 5/12 kl. 14-16 <i>Uppföljning av VP 2024</i> <i>Uppföljning av</i> <i>kommunikationsplan 2024</i> <i>Förslag till VP 2025</i>	
projekt/arbetsgrupper kan också ha möten vid behov				

Möten: styrgrupp 2 st projektgrupp 5 st referensgrupp (2 st)

Vårdkommunen är sammankallande till samtliga schemalagda möten.

Aktiviteter och projekt 2024

Verksamheten består dels av årligen återkommande aktiviteter, dels av projekt som kan löpa över begränsad tid. För varje aktivitet och projekt beskrivs åtgärder, vilka kommuner som har samordningsansvaret och budgetmedel för respektive aktivitet och projekt. Sammankallande till arbetsmöten har fetmarkerats.

Denna verksamhetsplan utgår från plattformen för Samverkan gröna kilar. I plattformen beskrivs vision, huvudmål och delmål för samverkansarbetet. De mål som motiverar varje aktivitet och projekt i verksamhetsplanen listas därför också i sitt sammanhang.

A. Studieresa

En kunskapshöjande och inspirerande studieresa planeras och genomförs under året för Samverkan gröna kilar. Studieresan skall stimulera till kunskaps-, erfarenhetsutbyte och inspiration. Tjänstemän, politiker och medlemmar ur referensgruppen deltar. Kostnaden är kopplad till resmålet och innehållet.

Tema	Samordningsansvar	Budget
Studieresan 2024 kan ha tema kring naturområden och reservat med fokus på skyltning, tillgänglighetsanpassningar och vandringsleder. Ett annat förslag är tysta och rofyllda områden och svaga samband vandringsleder. Två aktuella projekt. Planering sker under 2024 av värdkommunerna efter förutsättningar och önskemål.	Täby och Vallentuna	50 000 kr Budget utgår från hyra av buss, lunch samt eventuell inbjudna föreläsare och talare.

Huvudmål

Mål 3: En permanent samverkan är etablerad mellan kommuner och andra aktörer där erfarenhets- och kunskapsutbyte är centralt.

Delmål

1. Det finns en gemensam målbild över hur kilarna som mellankommunala områden bör bevaras, förvaltas och utvecklas. Samverkan är gränsöverskridande, både geografiskt och tematiskt.
2. Samverkan inom kilarna underlättar en effektiv och långsiktig utveckling av grönområden och en avvägning mellan olika intressen. Det finns en uttryckt ambition i aktörernas översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner, program mm, att bevara, utveckla och tillgängliggöra kilarna.
3. Kilarnas funktioner och värden har preciserats ur både ett regionalt, lokalt och mellankommunalt perspektiv (t ex samband och värden över gränser)

B. Genomförande av kommunikationsplan

Kilsamverkan ska arbeta kontinuerligt med att öka kunskapen om våra gröna kilar och dess värden. Detta sker inom flera projekt inom Samverkan gröna kilar. Sedan 2023 finns också en övergripande kommunikationsplan framtagen, där det konkretiseras hur vi ska nå ut med denna information. Målen i kommunikationsplanen är kortfattat att kommunicera via:

- Webbplatsen (www.gronakilar.se).
- Kommunala hemsidor och sociala medier.
- Naturkartan.
- Skyltar (i anslutning till natur- och rekreationsområden i kilarna).

Informationen är riktad till allmänheten, offentliga planerare och verksamhetsutövare kring kilarna, Se vidare Kommunikationsplan – Samverkan Gröna kilar

Åtgärd	Samordningsansvar	Budget
Att informera om Samverkan gröna kilar i de kanaler som finns beskrivna i kommunikationsplanen, t.ex. genom att lyfta olika projekt som kilsamverkan genomför, men även aktiviteter inom föreningarna som sker inom kilarna. Vidare att sammanställa de kommuner som ej har länkar till Samverkan gröna kilar på sina egna webbplatser, vilka kommuner som ej satt upp skyltar om Samverkan gröna kilar. Trycka upp ett klistermärke med QR-kod som leder till Samverkan gröna kilar hemsida, att sättas på befintliga skyltar. Arbete sker också med att följa upp kommunikationsplan med en rapport mot slutet av året. Se vidare kommunikationsplanen.	Sollentuna, Vaxholm och Täby	120 000 kr Budget utgår från att handla upp konsult för kommunikationsplanens genomförande och som ska driva arbetet framåt.

Huvudmål

Mål 1. Kilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och en hög biologisk mångfald.

Mål 2. Kilarna är välkända och välbesökta av boende, besökare och verksamma i kommunerna.

Delmål

1.4 Boende har god tillgång till tätortsnära natur av hög kvalitet.

2.1 Invånare, besökare och verksamma är väl informerade om kilarnas värden.

2.2 Tillgängligheten till och informationen om kilarna är god för alla invånare och kilarna är välbesökta.

1. Det rörliga friluftslivet i kilarna

En grundpelare för kilsamverkans arbete är att locka fler människor ut i naturen. Under dessa två projekt vill vi på olika sätt arbeta med tröskelsänkande aktiviteter för att nå det målet.

Åtgärd	Samordningsansvar	Budget
<p>1: Svaga samband och det rörliga friluftslivet Under 2023 togs en gemensam vandringskarta fram över samtliga kommuner inom kilsamverkan. Den digitala zoombara kartfunktionen och pdf-versionen läggs upp på www.gronakilar.se och kan användas som underlag för vidare arbete i kommunerna.</p> <p>Under året sker möten med projektgruppen där kommunerna tillsammans arbetar kring den gemensamma guiden ”Gröna kilar” i Naturkartan och ser till att vandringskartan för de gröna kilarna finns med där för de kommuner som vill. Träffarna ger möjlighet att kan lära av varandra om hur man praktiskt matar in data i naturkartan utifrån respektive kommuns behov. Kurslärare bjuds in från distributören av Naturkartan vid ett eller två tillfällen.</p>	<p>Österåker, Danderyd och Täby</p>	<p>78 000 kr</p> <p>Budget beräknas täcka kurstillfällena med företaget OutdoorMap som är distributör av Naturkartan.</p>
<p>2: Tysta och rofyllda områden i kilarna Flera kommuner har tagit fram kartor som visar hur trafikbuller sprider sig ut olika långt i landskapet beroende på topografin. Genom att harmonisera dessa kartor med varandra kan större sammanhängande naturområden kartläggas. I nuläget har olika kommuner olika färgskuggningar och skalor på sina respektive bullerkarteringar. Inledningsvis samlar vi in de bullerkarteringar kommunerna gjort och ser hur dessa kan jämkas samman för att täcka kilarna. Slutprodukten syftar till en större sammanhängande karta över tysta och rofyllda områden i de gröna kilarna. Att känna till rofyllda områden är bra vid planering av rastplatser, leder och anläggningar inom kilarna. Rofyllda områden kan också vara målpunkter för t.ex. naturkartan.</p>	<p>Danderyd, Österåker och Vallentuna</p>	<p>80 000 kr</p> <p>Budget utgår från konsult hjälp med att sammanjämka befintliga bullerkarteringar från de olika kommunerna och presentera var rofyllda och tysta områdena finns i en övergripande karta över kilarna (liknande den för vandringsleder ovan).</p>

Huvudmål

Mål 1. Kilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och en hög biologisk mångfald.

Mål 2. Kilarna är välkända och välbesökta av boende, besökare och verksamma i kommunerna.

Mål 3. En permanent samverkan är etablerad mellan kommuner och andra aktörer där erfarenhets- och kunskapsutbyte är centralt.

Delmål

1.2 Kilarna är väl sammanhållna områden och större barriärer ska överbryggas.

1.3 Kilarna stärker kommunernas och regionens identitet och bidrar till en attraktiv stadsmiljö.

1.4 Boende har god tillgång till tätortsnära natur av hög kvalitet.

1.5 Kilarna ger förutsättningar för fysisk aktivitet och förbättrad folkhälsa.

2.2 Tillgängligheten till och informationen om kilarna är god för alla invånare och kilarna är välbesökta.

3.3 Kilarnas funktioner och värden har preciserats ur både ett regionalt, lokalt och mellankommunalt perspektiv (t ex samband och värden över gränser).

2. Kunskapsutbyte - biologisk mångfald i kilarna

Kilsamverkan vill stärka biologisk mångfald inom kilarna. I detta projekt så vill vi tillgängliggöra äldre inventeringsmaterial kring växt- och djurgrupper i kilarna, som annars kan gå förlorade. Kilsamverkan utgör en bra plattform för kunskapsutbyte kring dessa frågor och hemsidan är här central.

Åtgärd	Samordningsansvar	Budget
<p>Sammanställa och tillgängliggöra djur- och växtinventeringar från de olika kommunerna på Samverkan gröna kilars webbplats.</p> <p>Sammanställningen är tänkt att fungera som ett stöd för kommunernas tjänstepersoner vid beslutsfattande och naturvärdesinventeringar. Den kan även visa kommuninvånare och föreningar hur rikt växt och djurlivet är i kilarna. Den ger en möjlighet till att inspireras till ytterligare inventeringar av både kommunerna och föreningarna.</p> <p>Ofta har skrivna äldre inventeringar mycket utförligare information om områden och lokaler än vad nyare databaser som Artportalen kan tillhandahålla.</p>	<p>Täby, Danderyd och Sigtuna</p>	<p>20 000 kr</p> <p>Materialet finns hos tjänstemännen, så det är endast hjälp att mata in det på hemsidan som återstår. Därav en minimerad budget enligt ovan.</p>

Huvudmål

Mål 1. Kilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och har en hög biologisk mångfald.

Mål 3. En permanent samverkan har etablerats mellan kommuner och andra aktörer där erfarenhets- och kunskapsutbyte är centralt.

Delmål

- 1.6 I kilarna finns väl fungerande ekosystem som genererar ekosystemtjänster och som har en hög biologisk mångfald.
- 3.1 Det finns en gemensam målbild över hur kilarna som mellankommunala områden bör bevaras, förvaltas och utvecklas. Samverkan är gränsöverskridande, både geografiskt och tematiskt.
- 3.3 Kilarnas funktioner och värden har preciserats ur både ett regionalt, lokalt och mellankommunalt perspektiv (t ex samband och värden över gränser).

3. Återställa och vårda livsmiljöer

Att vårda livsmiljöer för olika arter är viktigt för att det ska finnas väl fungerande ekosystem som genererar ekosystemtjänster och en hög biologisk mångfald i kilarna. Detta är också en förutsättning för invånare kring kilarna ska kunna uppleva natur av hög kvalitet. Detta projekt arbetar med att underlätta för restaureringar, återställningar och vård av livsmiljöer för biologisk mångfald inom kilarna.

Åtgärd	Samordningsansvar	Budget
<p>Under 2023 togs en lista fram över vilka livsmiljöer som kan återställas och vårdas med hjälp av olika stöd och bidrag.</p> <p>Projektet fortsätter under 2024 med kommunikationsinsatser, till exempel via hemsida och sociala medier, till intresseföreningar och markägare om vilka bidrag som finns att söka för naturvård och friluftsliv.</p> <p>Projektet är tänkt att ge stöd i form av rådgivning i samband med ansökan om bidrag för restaureringar och vård av naturmiljöer.</p> <p>Kompendiet behöver också årligen uppdateras med nya bidrag som kan komma till, eller om andra bidrag plockas bort.</p>	<p>Upplands Väsby, Sollentuna.</p>	<p>10 000 kr</p> <p>Endast arbete med administration och information. Därav en minimerad budget enligt ovan.</p>

Huvudmål

Mål 1. Kilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och har en hög biologisk mångfald.

Delmål

1.2 I kilarna finns väl fungerande ekosystem som genererar ekosystemtjänster och som har en hög biologisk mångfald.

4. Kartläggning av habitatnätverk för våtmarker

Ett habitatnätverk är ett större nätverk av en livsmiljö (livsmiljö=habitat) som en eller flera organismgrupper kan vara beroende av för sin långsiktiga överlevnad. Mellan ytor med habitat kan det råda mer eller mindre svåra förhållanden för organismerna att ta sig fram. Detta är en naturligt förhållande för de flesta djur och växter i ett landskap. De är dock anpassade att kunna ta sig mellan olika öar av habitat så att de kan överleva på sikt.

Människan har dock ibland glesat ur habitat så mycket att det kan förorsaka problem för växter och djur att överleva långsiktigt. Blir det för långt mellan livsmiljöer för en art kan de lätt slås ut. Detta är en av mekanismerna bakom utdöende av biologisk mångfald idag på både lokal och global skala.

Genom olika analystjänster kan vi kartlägga enkla habitatnätverk, och även i analysen få med oss hur svår mellanliggande mark kan vara att ta sig över för utvalda organismer. Denna modellering kan användas för att se om det finns speciellt viktiga områden där livsmiljöer är känsliga för ytterligare utglesning, eller om ett område är intakt och därför kanske extra viktigt ur bevarandesynpunkt. Vi kan också hitta områden där man potentiellt kan restaurera upp delar av habitatnätverket, så det blir mer naturligt igen och därigenom säkra upp arter.

Under 2023 har vi kommit fram till att ett möjligt habitatnätverk att kunna analysera över de tre kilarna skulle kunna vara våtmarker i skog. De innehåller ofta rika på specialiserade kärlväxter, insekter och mossor. Insektsrikedomen i sumpskogar har betydelse för tex fågelliv och fladdermöss.

Åtgärd	Samordningsansvar	Budget
<p>Att söka bidrag 2024, och utföra dessa 2025 på följande projekt: Att samla in markdata över sumpskog och diken i skogsmark från öppna källor för att sedan via konsultföretag utföra analys över sumpskogar och skogskärr i kilarna. Modellorganismer kan vara mossor, skogslevande groddjur, men också fåglar som exempelvis mindre hackspett eller kärrmes.</p> <p>Öppna data finns hos Skogsstyrelsen, Naturvårdsverkets nationella våtmarksinventering och Stockholms universitets projekt Biotop Stockholm. Detta kan kompletteras med ytterligare data om våtmarker från kommunerna inför denna analys.</p> <p>Diken kan lyftas fram speciellt eftersom de kan indikera möjlighet för restaurering. Detta ger modelleringen en praktisk restaureringsanknytning där en sådan vilja finns eller sådana projekt kan vara praktiskt möjliga.</p>	<p>Vaxholm och Upplands Väsby</p>	<p>10 000 kr</p> <p>Endast arbete med administration och information 2024. Därav låg budget enligt ovan.</p>

Huvudmål

Mål 1. Kilarna bidrar till en god livsmiljö för alla invånare och har en hög biologisk mångfald.

Delmål

- 1.1. Kilarnas värden och funktioner är bevarade, utvecklade och väl tillgängliga.*
- 1.2. Kilarna är väl sammanhållna områden och större barriärer ska överbryggas.*
- 1.6. I kilarna finns väl fungerande ekosystem som genererar ekosystemtjänster och som har en hög biologisk mångfald.*